

NEKROLOG

JOHN LIEP

STIG TOFT MADSEN

Denne nekrolog er affattet på en noget anden baggrund end Jonathan Schwartz' nekrolog på Institut for Antropologis hjemmeside (<http://antropologi.ku.dk/ominstituttet/Nyheder/lektor-john-liep-er-doed/>) og Michael Whytes, Inger Sjørøsløvs og Bjarke Paarups mindeord ved bisættelsen. I modsætning til dem har jeg ikke haft nogen særlig kontakt med John på Institut for Antropologi (IA). Jeg lærte ham bedre at kende i 1982, hvor han og hans familie besøgte Sydindien sammen med Susan og Michael Whyte og deres børn. En dag på en gåtur i junglen i Mudumalai nævnte John, at han havde set en del på fugle som yngre. Jeg foreslog ham at overveje at genoptage sin gamle hobby. Det gjorde han, og efterfølgende var vi sammen på fugleture i Danmark, Bulgarien og Indien. Med andre ord kendte jeg John fra felten og fra hans bopæl i Gurre snarere end fra universitetet.

John kom fra Horsens til København i 1957 for at læse til arkitekt, men skiftede fag til antropologi (se Ditte Jensens nekrolog i *Information*, 20. december 2014, www.information.dk/519423). Han blev magister i 1970, og i 1979 blev han ansat som lektor ved IA. Han forblev i samme stilling, til han gik på pension i 2003. I 1971-72 tog han med Annette og deres søn, Anton, på feltarbejde på Rossel Island et godt stykke øst for New Guinea. John var tilbage på øen i 1973, 1980 og igen i 1989-90. Han rejste til mange andre lande, men de steder, som han især skrev om, var de steder, hvor han boede i lang tid. Af dem var der kun to: Rossel og Danmark.

Fra Københavns Universitets publikationsdatabase kan man med lidt held downloade en liste med 34 publikationer fra perioden 1991 til 2003 fra John Aage Lieps hånd (https://www2.adm.ku.dk/selv/pls/puf/www3.forf_pub_personid?p_person_id=114135). Andre udgivelser er listet i hans monografi *A Papuan Plutocracy: Ranked Exchange on Rossel Island* fra 2009. Selvsagt har de fleste af hans udgivelser øen Rossel som geografisk udgangspunkt. Teoretisk er

udgangspunktet slægtskab, udveksling, konsumtion, magt og social kompleksitet. Johns forehavende var at vinkle vægtige almene problematikker antropologisk. De konferencer, som han deltog i, var oftest mindre, specialiserede konferencer for folk, som arbejdede med klassiske problemstillinger. Allerede i 1977 blev han inviteret til den første *kula*-konference afholdt i Cambridge. Konferencen fik stor betydning for ham: „Had I not had this opportunity, I might not have produced much“ skriver han på side xxxvi i sin monografi (2009). Som en mere eller mindre friktionsløs hybridiseret bindestreksantropolog deltager jeg ikke selv i sådanne konferencer. Havde det ikke været for Johns ofte temmelig lange, impromptuforelæsninger på Poul Eegs camping i Skagen og slige steder, hvor fuglefolk træffes, ville jeg næppe være bevidst om, at Maurice Godelier har udgivet *The Metamorphoses of Kinship*. John insisterede på at tage antropologien med sig alle steder. Dertil kom, at han foretrak emner, som krævede et længere udredningsarbejde. Fjerne samfund med indviklede regler og sværttilgængelige sprog tiltrak ham frem for mere lavthængende frugter. Etnografisk arbejde var et detektivarbejde. At rejse til Rossel for at løse mysteriet om skalpengene var som at træde i Sherlock Holmes' fodspor, skriver han i en alt andet end postmodernistisk bemærkning (op.cit.xxix).

På Johns publikationsliste figurerer også titler, som er frakoblet Rossel. Det gælder antologien *Locating Cultural Creativity* fra 2001. Bogen ramte en åre og er trykt i flere oplag. Antologien *Komplekse liv: Kulturel mangfoldighed i Danmark*, som blev redigeret af Karen Fog Olwig og John, er et andet eksempel på spændvidden i Johns interesser. På IA var han kendt for sin beherskelse af teorihistorie, sin uovertrufne humor og sit beske vid, som især udfoldede sig ved juletid. Noget af dette kommer til udtryk i artiklen „Instituttets hemmelige historie“ (http://www.fsnielsen.com/kur/Faghist_Ressurser/Anthro_Copenhagen-2.htm).

John havde en god hukommelse og et omfattende kendskab til dansk historie. Der var noget førkrigstid over ham, hvilket kan skyldes, at hans far fik ham i en sen alder. Mig mindede John om mine bedsteforældres generation snarere end om mine forældres generation. Hans slægt rakte ud over Danmark, idet forældrene i en årrække boede i Indonesien. I månederne efter at han fik konstateret lungekræft, var han på hospice ved Arresø. Der skrev han nogle kapitler på en slægtshistorie med vægten på troperne. Han blev ikke færdig med dette arbejde, som heller ikke var tiltænkt offentliggørelse.

John nåede at færdiggøre en artikel om den seksuelle revolutions arkæologi i Danmark. Hans arbejdshypotese var, at den seksuelle revolution i høj grad udsprang af den økonomiske uafhængighed, som kvindernes fremmarch på arbejdsmarkedet muliggjorde, samt medicinske landvindinger som p-pillen. Han

var tilbøjelig til at afskrive den klassiske antropologi nævneværdig indflydelse, men da Lea Korsgaard i 2014 udgav *Orgasmeland – da den seksuelle revolution kom til Danmark*, reviderede han sit synspunkt. Det lader faktisk til, at Malinowskis bog *Sex and Repression in Savage Society* fra 1927 nåede en lille gruppe danskere gennem Wilhelm Reich. Freudianeren Reich kom til Danmark i 1933. Her dannede han Sexpol-gruppen i Ryvangen, hvorfra den seksualpolitiske revolution udgik. John sendte sin reviderede artikel til det finske tidsskrift *Suomen Antropologi* fra sygesengen. På trods af sin sygdom var han lige så omhyggelig i sin læsning af Lea Korsgaards bog som ellers. At kunne sende en længe påtænkt artikel til udgivelse i en så kritisk situation må have været tilfredsstillende.

Disse forskellige artikler og bøger til trods forbliver monografien *A Papuan Plutocracy: Ranked Exchange on Rossel Island* Johns hovedværk. Han forsvarede den som doktordisputats den 11. september 2009. Allerførst i afhandlingen skrev han: „To fellow anthropologists of the Massim – they have waited thirty years for this book.“ I sin anmeldelse „Dy:âm:andîi“ i *Weekendavisen* samme dag italesatte Anne Knudsen samstemmende den opmærksomhed, som ville blive værket til del over hele kloden. At dømme efter Google Scholars' ubønhørlige algoritmer har monografien indtil videre ikke kastet de mange citationer af sig, men der er ingen tvivl om, at den vil modstå tidens tand. Den er interessant, grundig, velskrevet, smukt illustreret med tegninger fra egen hånd og med fotografier, som sønnen Anton skar fint til. Værket er også pædagogisk anlagt. På side 172 anbefaler John, at læseren tager en kopi af listen over *ndap*-skalpenge til brug i den efterfølgende analyse. Han ville ikke tabe læseren, netop som han stod for at knække koden og opklare skalpengemysteriet. På denne baggrund betegner Jonathan Schwartz kollegaen John som „the compleat anthropologist“.

John var også en habil feltornitolog, men han var næppe „the compleat birder“. John kendte sine fugle, og han var altid forberedt på, hvilke fugle en lokalitet kunne forventes at kaste af sig på en given årstid. Men at se på fugle er en svært tillagt habitus. Han blev ofte grebet af stor forvirring, når de skrappe drenge spottede ting, som vi ikke kunne se skyggen af, eller hørte lyde, som vores høreapparater ikke registrerede. John nåede at se 351 fuglearter i Danmark, hvilket placerede ham som nr. 181 på www.netfugl.dk-listen. Det er denne liste, som danske „twitchere“ oftest refererer til. En „twitcher“ er en fugleinteresseret person, som forsøger at se, identificere og afkrydse så mange arter som muligt i et givet område eller over en bestemt periode. John var både deltager og observatør i denne leg. Han „twitchede“ hits, men han skrev også om hitjægerne både på dansk i *Tidsskriftet Antropologi* („Luftbåren kula: Danske feltornitologers tilegnelse af fugle“, 1996) og på engelsk i tidsskriftet *Anthropology Today* i 2001. I disse artikler sidestiller han feltbissernes iver efter at krydse de flyvske, men kollektivt verificerede sjældne fugle med

melanesiske stormænds akkumulerende besiddelse af cirkulerende skalpenge. Artiklerne har haft gennemslagskraft. Både i antropologikredse og i fuglekredse huskes John ikke mindst for disse to artikler om fuglefolket. Faktisk skrev han yderligere en artikel, som skulle være trykt i en flot fotobog om fugle og folk. Bogen, som Mikael Rothstein og Maja Balle redigerede, så aldrig dagens lys, og John afskrev med et citat fra Marx sit indlæg til „musenes gnavnende kritik“. Dog – måske står den til at redde? Hermed overlader jeg hans artikel til redaktionen som en gave fra John fra den anden side af graven.

John Liep døde den 14. november 2014 i en alder af 78 år. Kort forinden døde hans søn Anton. De er begge bisat på Assistens Kirkegården i København. Johns feltmateriale bliver sendt til „Tuzin Archive for Melanesian Anthropology“ i San Diego, USA.